

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

ВИХОВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ
МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В СИСТЕМІ РОБОТИ
КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 2 курсу 221 групи

Спеціальності 013 Початкова освіта

(скорочений термін)

Освітньо-професійної (наукової)

програми Початкова освіта

Блажчук Ірина Йосипівна

Керівник к.пед.н, доцент Денисенко В.В.

Рецензент к. біол., доцент Семашкіна Г.М.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА У СИСТЕМІ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА.....	
1.1 Основні напрями в системі роботи класного керівника.....	6
1.2 Вікові особливості формування творчої особистості молодшого школяра	9
1.3 Технологія виховання та розвитку творчої особистості учня початкових класів у роботі класного керівника.....	13
1.4 Розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках.	20
РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ВИХОВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СИСТЕМІ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА.....	
2.1 Методика використання уроків мислення серед природи за В.О.Сухомлинським.....	28
2.2. Умови ефективного розвитку творчих здібностей учнів молодших класів	33
2.3. Система вправ і завдань з виховання творчої особистості молодшого школяра	34
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	42
ДОДАТКИ	
ДОДАТОК А.....	44
ДОДАТОК Б "Кодекс академічної доброчесності".....	65
ДОДАТОК В "Довідка".....	66
ДОДАТОК Г "Повторна перевірка кваліфікаційної роботи".....	67

ВСТУП

Проблема виховання творчої особистості учня хвилювала в різні історичні часи не лише відомих педагогів, але й мислителів, дослідників, філософів, науковців. Виховання творчої особистості у початковій ланці була і залишається актуальним завданням освіти. Державі потрібні не лише відмінні виконавці, а й інтелектуально розвинені, творчо обдаровані особистості.

Досліджуючи творчість дитини, науковці наголошують, що учні найчастіше не створюють щось зовсім нове, але сам процес створення, відкриття нового для школяра вже є виявленням творчості. Творчість виступає одним із засобів підвищення емоційної сфери особистості учня, закріплення комплексу емоційно-вольових почуттів, а головне – актуалізації позитивних переживань, що супроводжується переживанням радості, задоволенням від зробленого, досягнутого, почуттям впевненості у власних силах, у своїх творчих здібностях, талантах.

Дослідженням проблеми виховання творчої особистості займалися такі вчені-педагоги як Д. Ельконін, А. Запорожець, Г. Кудіна, А. Матюшкіна, З. Новолянська, Л. Стрельцова, Н. Тамарченко та інші. Різні аспекти виховання та розвитку творчого потенціалу, педагогічної спрямованості знайшли глибоке осмислення у творах українських письменників і педагогів як Г. Сковорода, І. Франко, С. Русова, Н. Забіла, О. Іваненко, В. Сухомлинський та інших.

Виховання творчості молодших школярів є значущим не лише тому, що завданням сучасної української школи є формування творчої особистості, а й тому, що дитина, яка вміє творчо мислити, в нестандартних ситуаціях завжди знайде вихід і зможе адаптуватися в житті, побуті. Як стверджують науковці лише творча особистість, спроможна створювати, керувати, пропонувати нові теорії, технології, засоби, напрямки розвитку, знаходити шляхи виходу зі

складних нестандартних ситуацій. Тому забезпечення кожній дитині можливостей використання власного творчого потенціалу є одним із пріоритетних завдань як загальноосвітніх, так і позашкільних закладів освіти. Нова українська школа в особі учителів мають забезпечити формування творчих здібностей учнів, їх духовний розвиток і саморозвиток особистості, навчити вихованців мистецтву та самотворчості.

Акцент на виховання та розвиток творчих здібностей школярів є одним із актуальних завдань, оскільки розвиваючи нахили й задатки дітей, вони виховуються здатними до аналізу й об'єктивного оцінювання різних явищ і фактів, до творчої активності творчих надбань, до оригінального вирішення питань, що сприяє формуванню повноцінної, інтелектуально розвиненої духовно багатой особистості.

Виховання та розвиток творчих здібностей необхідно розпочинати з ранніх років дитинства, враховуючи наявні нахили особистості дитини. Отже, чим раніше починається виховання та розвиток здібностей, талантів, тим більше шансів на їх розкриття й удосконалення. Спостереження свідчать, що у дитячому віці учень більше здібний до творчості, ніж у зрілому тому, що на нього не впливають різного виду стереотипи [1, с.1-5]. Так виникає необхідність приділяти велику увагу творчості у навчально-виховному процесу початкової школи, але в системі особистісно-орієнтованого навчання і виховання виникає потреба істотно змінити функції, форми організації тощо. Традиційна система навчання залишається в минулому, на її місце приходять інноваційні форми, методи, які сприятимуть формуванню творчої особистості школяра.

Отже, недостатність розробок щодо виховання творчої особистості учня початкової школи в нових умовах освітнього процесу засвідчують актуальність теми бакалаврської роботи та необхідність знаходження шляхів її розв'язання.

Об'єктом дослідження – процес виховання творчих здібностей учнів початкової школи у системі роботи класного керівника.

Предметом дослідження є методи та прийоми виховання творчої особистості молодших школярів.

Мета дослідження проаналізувати методи та прийоми, формування творчих здібностей молодших школярів у системі роботи класного керівника.

Завдання дослідження:

- розглянути вікові особливості виховання творчої особистості молодшого школяра;

- визначити основні методи та прийоми роботи класного керівника при вихованні творчої особистості молодшого школяра;

- ознайомитися з передовим досвідом учителів початкових класів щодо формування творчих здібностей учнів;

- добрати систему творчих вправ і завдань з формування творчих здібностей молодших школярів.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань застосовувався комплекс наукових методів, що включав: теоретичний аналіз науково-педагогічної, психологічної літератури; узагальнення науково-методичних розробок з проблеми дослідження; опрацювання педагогічного досвіду роботи науковців та вчителів-практиків; спостереження за учнями-початківцями тощо.

Практичне значення дослідження визначається тим, що його основні висновки, матеріали та рекомендації можуть бути використані в практичній діяльності студентів педагогічного факультету та вчителів початкової школи.

Експериментальна база дослідження:

Павлівська загальноосвітня школа I – III ступенів, Чаплинського району, Херсонської області.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА У СИСТЕМІ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

1.1 Основні напрями в системі роботи класного керівника

У науково-педагогічній літературі поняттю «класний керівник» приділялась значна увага науковців, дослідників.

Головний вихователь учнів – це класний керівник, який організує, проводить та направляє виховну роботу в закріпленому за ним класному колективі, з розсудливим індивідуальним підходом до кожного учня. Його основне завдання – у особистості, впроваджуючи в практику роботи різноманітні види діяльності, забезпечити належні умови для самовираження кожної особистості, розкриття її потенційних здібностей, талантів, збереження неповторності[2, с.291-293].

Взаємодію класного керівника з учнями можна порівняти з наставництвом між дитиною і суспільством в опануванні набутих людством знань.

Класне керівництво – це відповідальна і важлива місія, що вимагає від педагога високого педагогічного рівня, безмежної любові до дітей, та постійне бажання вдосконалюватися.

Функції класного керівника:

- виховна (створення особистості учня й колективу в цілому);
- комунікативна (міжособистісні відносини учнів);
- організаторська (залучення учнів та всього колективу до різних видів діяльності);
- координаційна (спрямування виховних зусиль, між усіма учасниками виховного процесу, на формування всебічно розвиненої особистості);

- екологічна (несприятливий вплив оточуючого середовища на дитину);
- коригувальна (зміна якостей особистості);
- адміністративна (керівництво класом, ведення особових справ школярів та інших офіційних документів).

Головною метою сучасного класного керівника є створення умов для перебування дитини в закладі освіти та її успішної життєдіяльності; сприяти всебічному творчому розвитку особистості, розуміння сенсу життя, духовному становленню; маючи певну інформацію щодо їх фізичного та психічного розвитку своїх вихованців, сімейних обставин і соціального оточення:

- впливає та контролює процес виховання, координує процес становлення особистості учня, його моральних якостей;
- спостерігає та аналізує характер різнобічних впливів на дитину;
- здійснює контроль за навчальною діяльністю кожного учня й усього колективу класу, координує самовиховання й саморозвиток дітей, стадії формування класного колективу, розвиток творчих здібностей особистості та їх стосунки з іншими учасниками виховного процесу.

Діяльність класного керівника повинна мати системність, бути цілеспрямованою та спланованою, що є частиною програми виховання всього колективу школи, на основі аналізу попередньої діяльності, на основі особистісно-орієнтованого підходу до особистості, позитивних та негативних тенденцій суспільного життя, а також з урахуванням поставлених завдань, що стоять перед вчителем і педагогічним колективом школи.

Працюючи з класом, педагог також звертає увагу на рівень вихованості дітей, соціальні вподобання, матеріальні умови в яких проживає дитина та сімейні обставини.

Завдання класного керівника, формувати мотивацію до навчання кожного учня, враховуючи вікові та індивідуальні особливості для розвитку та покращення пізнавальних інтересів; створює сприятливі умови для розвитку світоглядної культури через різноманітні форми й методи індивідуальної роботи, формування демократичної культури в класному колективі, навичок творчої праці, успішного входження вихованця в соціум.

Для забезпечення здорового психологічного мікроклімату в класі, педагог створює умови для культурних взаємин між учнями в колективі; а також сприяє формуванню позитивних моральних і духовних якостей; класний керівник координує цінні взаємини й дружні стосунки між учнями у класному колективі, особистісно й суспільно значущу діяльність, систему самоврядування; створює ситуацію емоційного комфорту, захищеності, сприятливі психолого-педагогічні умови для розвитку всебічно розвиненої особистості, яка може самовиховуватись.

Також, класний керівник дбає про позицію класу в шкільній системі виховання, сприяє розвитку дружніх стосунків з однолітками.

Основні напрями в системі роботи класного керівника

- Вивчення особливостей розвитку кожної дитини: отримання медичних, демографічних, психологічних даних (сім'я, стан здоров'я, рівень розвитку, вихованості й навченості, соціальний і матеріальний стан, персональні особливості).
- Спостереження за учнями, класним колективом для аналізу та оцінювання результатів виховання та постановки нових завдань.
- З урахуванням вікових та індивідуально - психологічних особливостей визначити виховні завдання, загальні для класу, учнів класу.
- Складання плану виховної роботи з учнями, батьками, та переліком завдань і справ щодо їх розв'язання.
- Залучення учнів до проведення класних годин, колективних творчих справ, походів, екскурсій, вечорів, батьківських зборів, згідно до поставлених завдань і плану.
- Здійснення захисту інтересів своїх учнів.
- Робота з батьками учнів: контакт з приводу успішності школяра, поведінки, відвідування учнів вдома, надання консультацій батькам, залучення батьків до організації цікавої, насиченої, позакласної діяльності класного колективу.
- Створення загальних педагогічних вимог і підходів до учнів зважаючи на мету школи, у навчально-виховному процесі.

- Спільна організація й участь у предметних тижнях, залучення учнів до участі у гуртках, відвідування факультативів, випуск предметних газет, до організації екскурсії, відвідування виставок, поїздок для розвитку пізнавальних інтересів[2, с.294].

1.2 Вікові особливості формування творчої особистості учнів початкових класів

Дітям молодшого шкільного віку притаманна емоційність, але з часом вони оволодівають умінням керувати своїми емоціями, стають стриманими, зрівноваженими. Формування у молодших школярів емоційного відношення до дійсності складається з переживання нового, радощів пізнання, здивування, сумніву, які є основою для формування пізнавальних інтересів, розвитку допитливості у дітей[23, с.122-125].

З приходом дитини у школу, джерелом емоцій стає учбова та ігрова діяльність (читання книг, успіхи та невдачі в навчанні, взаємини в колективі, перегляд фільмів та мультфільмів, участь в конкурсах, іграх).

Для учнів початкових класів характерний життєрадісний та бадьорий настрій. Якості емоційної невідновженості (запальність, грубість, забіякуватість) інколи трапляються як розходження між бажаннями і можливостями їх задовільнити.

У дітей молодшого шкільного віку розвивається почуття самолюбства, у цьому віці вони гнівно реагують на будь-які прояви приниження їх особистості та позитивно переживають визнання їх добрих вчинків.

Також починається розвиток почуття симпатії, відіграючи важливу роль у формуванні у класному колективі та стихійних компаній та малих груп. Відбувається формування у дітей моральних почуттів, а саме почуття товариськості, дружби, обов'язку, гуманності. Першокласникам притаманне характерне переоцінювання власних моральних якостей та недооцінювання їх у однокласників. З віком школярі вчаться помічати свої помилки та їх виправляти.

Саме в молодшому шкільному віці закладаються та переосмислюються основи багатьох психічних якостей особистості. У період від 6 до 10 років дошкільник стає школярем. Відбувається перехідний період від дитинства до школяра [18, с.44-50].

Прихід дитини у школу - це початок важкої навчальної діяльності, яка вимагає від учня значного розумового напруження, починається перебудова всіх її свідомих процесів, придбання нею якостей, властивих дорослим людям. Складність навчальної діяльності, переживання пов'язані з відносинами в колективі, як показують дослідження, інколи з'являються нові, неочікувані властивості, а тобто, гальмівну реакцію у рухливих і емоційних школярів і роблять збудливими, навпаки, врівноважених та спокійних. Чим це викликано?

Дитина, переступивши поріг школи, стала учнем. Роль гри поступово втрачає провідну функцію у її житті, хоча і продовжує займати у ньому не менш важливе місце. У молодшого школяра змінюється зміст життя. В період перебування в дитячому садочку увесь день був заповнений захоплюючою і цікавою діяльністю (гralися, більше малювали, вільно вибирали ігри та друзів), а зміст навчально – виховного процесу на початку року є не для всіх цікавим і навіть одноманітним.

На початку року більшість першокласників не в захваті від шкільного життя, адже дитина починає підкорятися новим вимогам вчителя, який коректує її поведінку у класі та вдома, а також цікавиться змістом самих навчальних предметів. Далеко не всі діти виявляють готовність до проходження цього етапу. Більшість маленьких школярів переживають, це для них великі труднощі і не відразу при звичаються до навчально – виховного процесу.

На початковий період навчання припадає криза 7 років. Дитина починає усвідомлювати своє місце в соціумі. Відкривається значення нової соціальної позиції - позиції школяра, яке пов'язане з виконанням учбової роботи, що високо оцінюється дорослими. За результатами досліджень Л.І.Божович вважає, що криза 7 років - це період становлення соціального "Я" дитини.

Відбувається зміна самосвідомості, переоцінка цінностей. Інтереси та мотиви з дитинства втрачають свою спонукальну силу, їм на зміну приходять нові. Все, що було пов'язано з грою стає менш важливим, а те що має відношення до учбової діяльності (зокрема, оцінки), виявляється ціннішим.

Основними новоутвореннями цього періоду є [23, с.142-144]:

1. Формування довільності психічних процесів (пам'ять, увага, мислення), вміння свідомо ставити цілі, шукати і знаходити засоби для їх досягнення та подолання труднощів, що виникають.

2. Здатність до внутрішнього планування дій (формування здатності до виконання дій про себе, учень планує, намічає перспективи); розвиток рефлексії: оцінювати результати дій, вміння розглядати себе збоку. В основі самооцінки лежить рефлексія.

3. Уміння організувати навчальну діяльність. Оволодіння способами організації нового виду діяльності – навчання (планування, контроль, самооцінювання).

З перших днів шкільного життя у дитини відбувається суттєва психологічна перебудова, безліч позитивних змін та перетворень. Вчитель початкових класів повинен вчасно помітити та підтримати дитину в цей перехідний період, адже він багатий прихованими можливостями розвитку. І саме цьому потрібно навчити сьогоденних студентів – бачити особистість навіть у маленькій дитині.

У молодшому шкільному віці діти дуже емоційні, але постійно відбуваються зміни і вони оволодівають умінням керувати своїми емоційними станами. Переживання нового, радощі пізнання, здивування, сумнів-складають емоційну сферу для учнів початкових класів, що є базою розвитку та формування пізнавальних інтересів.

Проблема всебічного виховання особистості у наш час дуже актуальна. Виховання людини, вже на самому початку її шляху, у дитинстві, у якій гармонійно розвинені емоційний і раціональний початок. Збіднюють внутрішній світ людини втрати в естетичному вихованні. Діти, не знаючи справжніх цінностей, сприймають і довіряють неправдивій інформації.

Підготовка підростаючого покоління до осмисленого майбутнього життя - основна мета освіти. Саме творчість - це той шлях, який дає можливість здійснити реалії[18, с.45].

Творча обдарованість або креативність є показником творчого розвитку. А комплекс інтелектуальних і особистісних особливостей індивіда, генеруванню великої кількості оригінальних ідей і нешаблонному їх рішенню – це і є поняттям "творчі здібності". Розвиток та формування творчих здібностей - це процес і комплекс інтелектуальних і особистісних особливостей людини, що притаманні більшості.

У молодшому шкільному віці учням притаманна талановитість. Саме початковий період навчання дає можливість вчителю виявити таланти, показати дітям красу оточення. Це віковий діапазон від 6-11 років (1-4 класи). Це той період, коли досить добре розкриваються загальні і спеціальні здібності дітей, що дозволяють судити про їхню обдарованість та розвиненість творчих здібностей (креативність).

Під впливом навчально - виховного процесу починається перебудова всіх свідомих процесів у дитини. Саме в цей період активно розвиваються уява, помітно проявляється допитливість, дар творчо мислити, фантазувати, формується вміння спостерігати, порівнювати, критично оцінювати діяльність. Довільність, продуктивність і стійкість, ось характеристика пізнавальних процесів дитини в перехідний період.

Діти приходять до школи з різним рівнем розвитку. Щоб вміло використовувати наявні в дитини резерви, потрібно якнайшвидше призвичаїти її до роботи вдома і в школі, навчити бути уважним, розвивати вміння учитися. У дитини повинен бути досить розвинутий самоконтроль, вміння спілкуватися з людьми, трудові вміння і навички.

У початкових класах закріплюються і розвиваються такі пізнавальні процеси, як пам'ять, увага, уява, мова і мислення, необхідність яких зв'язана з приходом у школу. До кінця молодшого шкільного віку з "натуральних", ці процеси повинні стати "культурними", тобто перетворитися у вищі психічні функції, доволні й опосередковані.

Вчителю початкових класів у період навчальної роботи з дітьми потрібно спочатку використовувати ті сторони пізнавальних процесів, які у них найбільш розвинуті, не забуваючи, про необхідність рівнобічного удосконалювання інших пізнавальних процесів.

Саме з недостатністю розвитку уваги зіштовхуються діти на початку навчання в школі, про її удосконалення необхідно піклуватися в першу чергу, готуючи дошкільника до навчання. До моменту приходу дітей в школу увага повинна стати довільною і мати потрібний обсяг, стійкість. Досить довго мимовільна увага залишається у молодшому шкільному віці. Лише до третього класу стійкість і концентрація довільної уваги майже такі ж, як і в дорослій людині. Школярі початкових класів можуть швидко змінювати вид діяльності не витрачаючи ніяких зусиль.

Існує три типи сприйняття навколишньої дійсності: практичний, образний та логічний. Саме розвиненість сприйняття виявляється в його вибірковості, свідомості, предметності і високому рівні сформованості перцептивних дій. У дітей молодшого шкільного віку пам'ять є досить гарною. Вона поступово стає довільною, освоюється мнемотехніка. Потім розвивається механічна пам'ять з 6 до 14 років, незв'язані логічні одиниці інформації. У період зростання більше стає переваг запам'ятовування матеріалу вдумливо.

Розумовий розвиток дітей за перші роки навчання в початковій школі досить помітний. Школяр, з бідною логікою міркування піднімається до словесно-логічного мислення на рівні конкретних понять, від домінування наочно-діючого і елементарного способів мислення, до допонятійного рівня розвитку. Також у цьому віці досить добре розкриваються спеціальні та загальні здібності учнів, що дозволяють судити про розвиненість творчих здібностей та їхню обдарованість.

1.3 Технологія виховання та розвитку творчої особистості учня початкових класів у роботі класного керівника

Основне завдання даної технології – створити максимально сприятливі умови для всебічного, творчого розвитку учнів початкових класів [22, с.34-37].

Мета технології – створення умов для реалізації своїх індивідуальних здібностей та талантів для кожного учня.

Концептуальні положення

Творчість– це творення, побудова нового та оригінального, втілення натхнення в реальність, уміння відмовитися від стереотипів мислення.

Творчість має на меті внутрішню досконалість, тобто, створюючи нове, людина творить саму себе.

У творчій діяльності неприпустимі такі фактори :

- наслідування;
- копіювання;
- діяльність за правилом, шаблоном, готовим взірцем, алгоритмом;

Прагнення до творчості викликане різними потребами людини:

- у спілкуванні;
- у повазі довоколишніх;
- адекватному самооцінюванні;
- фізіологічними;
- у реалізації своїх здібностей, у самовизначенні;
- у самостійності, в успіхові;
- прихильності та любові;
- в особистій безпеці.

Творчість молодших школярів проявляється в різних сферах діяльності - це навчання, гра, спілкування та трудова діяльність. Не лише кінцевий результат діяльності слід сприймати як творчість, а й прийоми та операції, завдяки яким вона здійснюється. Кожен вчитель, розпочинаючи свою педагогічну діяльність, повинен приділити значну увагу саме розвитку творчих здібностей школярів.

Сьогодення вимагає не спиратися лише на традиційне навчання учнів, адже такий підхід в організації навчально - пізнавальної діяльності на сьогоднішній день не є актуальним, в сучасному житті обсяг знань зростає занадто швидко. Для нових оригінальних ідей потрібні сучасні знання.

Потрібно велику увагу приділяти розвитку таких властивостей особистості, які дають можливість творчо використовувати здобуті знання. Вчитель повинен розвивати в межах можливого творчі здібності кожної особистості, а не лише особливо обдарованих. Адже здатність до творчості не є винятковим явищем, більшість дітей мають таланти. Творчість властива всім людям, лише потрібно створити для особистості оптимальні умови навчання, формувати бажання вчитися, розвивати мислення учнів, мову, надати можливість проявляти самостійність і творчість у виконанні поставлених завдань, вміння раціонально працювати, [4, с.5; 6, с.22-24].

Засоби розвитку творчих здібностей учнів :

- діалог «учень – учень»;
- діалог «учитель – учень»;
- діалог «учень – учитель».

Для розвитку творчих здібностей учнів початкових класів, потрібно виконувати певні принципи в організації навчання:

- принцип саморозвитку;
- принцип віри в можливості дитини;
- принцип поєднання індивідуальних та колективних форм навчально – творчої діяльності;
- принцип зв'язку з життям;
- принцип інформативності.

Творчі здібності за компонентним складом поділяють на такі групи:

- хороша пам'ять;
- допитливість;
- інтелектуальні – багатство ідей;
- нетрадиційне мислення;
- гнучкість розуму;
- самостійність, наполегливість;
- здатність вирішувати та ставити проблеми.

Творча особистість у психолого – педагогічній літературі розглядається як особа, що має високий рівнем знань та має потяг до нового, оригінального. Творча діяльність для творчої особистості є життєвою потребою, а найбільш характерний - творчий стиль поведінки. Тому, головним показником творчої особистості, вважають наявність творчих здібностей, спроможність створювати, пропонувати нові теорії, напрямки розвитку, знаходити шляхи виходу зі складних нестандартних ситуацій.

Створення нового, креативного продукту, вміння застосовувати інформацію – це і є творчість. Для цього потрібно керувати розвитком творчої особистості тому, що є чинники, які впливають на цей розвиток :

- середовище що її оточує;
- умови в яких формується дитина;
- характер її навчальної діяльності;

Для ефективності розвитку творчих здібностей, потрібно враховувати сукупність взаємопов'язаних між собою сторін :

- організація навчально – виховного процесу;
- зміст учбового матеріалу;
- комплекс творчих завдань.

Зміст технології

Впровадження нових дидактико – методичних засобів потребує розвиток творчої особистості, моделювання по новому навчально – виховного процесу.

Технології сприяння формуванню творчої особистості

- технологія організації продуктивної пізнавальної атмосфери;
- технологія використання у навчально - виховному процесі навчальних і навчально - творчих завдань;
- технологія створення сприятливих психологічних умов підготовки школярів до творчої діяльності;
- технологія проектування;
- технологія виховного процесу як моделювання його змісту, форм, методів відповідно до поставленої мети;

На творчій діяльності основана технологія формування продуктивної пізнавальної атмосфери, яка починається з запитання або проблеми, здивування, з подиву, із суперечності. Головним показником творчості можна вважати пошукову активність, яка сприяє самовдосконаленню дитини та саморозвитку. Завдання вчителя, запалити вогник в очах дитини, сформувати інтерес до набуття знань.

Розвиваючи пізнавальну активність, слід ставити таку мету:

- формувати навички планування, самоконтролю, аналізу;
- створити умови для розвитку здібностей, закладені у дитині природою;
- викликати бажання самостійно займатися навчальною діяльністю;
- розвивати логічне і образне мислення, уяву;
- виховувати впевненість у досягненні мети, наполегливість, волю;
- розширювати світогляд учнів для того, щоб вчити спостерігати, думати, розмірковувати, аналізувати;
- підвищувати рівень розвитку школярів.

Як показує практика, ті знання, які учень здобуває сам, більш продуктивні, міцні та усвідомлені. Вчителю потрібно створити умови для самостійного здобуття знань, цьому сприяють проблемні ситуації. Перед учнями ставлять певне проблемне завдання, що містить суперечності, спонукає до роздумів, пошуків і висновків, викликає дискусію.

Вивчаючи новий матеріал, пропонують учням вирішити завдання, що стають предметом вивчення на уроці. Так створюються проблемні ситуації. [13, с.17-19; 20, с.1-11].

Наприклад, при вивченні у третьому класі з предмету «Природознавство» теми «Повітря» дітям пропоную дати відповідь на запитання: «Чому підстрибує м'яч?».

Учні висловлюють свою думку, міркування, припущення. Але дати відповідь правильну зможуть лише після вивчення властивостей повітря.

Одним із прийомів створення проблемної ситуації є «хвилинка міркування», що сприяють розвиткові мислення, як логічного, так і образного.

У дітей дуже часто під час обговорення проблемної ситуації виникає припущення. Це ніби раптовий стрибок думки від певного незнання до розуміння, як осяяння, як спалах. І тоді дитина отримує задоволення від успішного вирішення проблем. А вчитель цю радість обов'язково підтримує: хвалить учня, весь клас плескає у долоні.

Проблемні ситуації та ситуації утруднення подобаються учням, вони дають справжню насолоду, при цьому зростають творчі здібності вихованців. Долаючи такі ситуації, у дітей розвивається інтерес до знань, до навчання.

Творчість у будь-яких виявленнях – це складний сплав усвідомлених дій, чіткого розрахунку та інтуїтивних прозрінь.

Етапи творчості:

- створення проблемної ситуації, постановка проблеми;
- план вирішення проблеми;
- критична думка (осаяння);
- опрацювання отриманих результатів.

Для виховання творчих здібностей дитини допоможе технологія використання на уроці навчальних і навчально-творчих завдань. Впроваджуючи в практику роботи творчі завдання учні створюють певний творчий продукт. Це як оформлений результат діяльності учня, наприклад, написання оповідань, віршів, казок, створення малюнків, виробів. Види творчих завдань у кожному циклі шкільних предметів відрізняються, оскільки це зумовлено особливостями певного предмета: їх змістом, засобами, які використовуються під час виконання творчих завдань, але всі ці завдання стимулюють дитячу творчість.

Існують такі методи стимулювання творчості:

метод комбінованих запитань (дитині пропонується декілька запитань, за допомогою яких вона дає відповідь);

1. **метод фокальних об'єктів** (ознаки різних об'єктів переносяться на той, який має бути вдосконалений);

2. **метод евристичної загадки** (розгадування загадок) реалізується через:

- персоніфікацію (сидить дівка в коморі, коса її надворі – морква);
- протиставлення (солоденьке, як медок, холоденьке, як льодок–морозиво);
- упредметнення (висить груша, а зісти не можна);

3. **метод ліквідації безвихідних ситуацій** (наприклад, як заставити себе вранці встати, як привчити прибирати за собою);

4. **метод «Техніка сили розуму»** (вправа «Зроби подарунок»)

Уява та фантазія – це унікальна лабораторія розуму. Саме уява і фантазія допомагають розпочати розвиток творчих здібностей школярів із казки. Діти без них не сприймали б казок, не могли б гратись, мріяти. Уява та фантазія є невід'ємною складовою навчально – виховного процесу, найнеобхіднішою і вищою здібністю особистості [13, с.17-19].

Казка — це думка, втілена в художнє слово. Саме вона запалює вогник дитячої творчості. Фантастичні взаємозв'язки між предметами і явищами починає бачити навколо себе дитина, досягаючи єдності образів. Також дитина переживає незвичайну радість, яка народжує бажання поділитися своїми думками з однокласниками. В колективі виникають найтонші духовні стосунки, коли своїм емоційним, напруженим життям живе думка кожної особистості.

Знайомство із казкою відбувається ще в дитинстві, але вже тоді слід навчати малюків подумки виконувати разом із героями ті чи інші завдання, тим самим готуючи їх розум до майбутньої творчої діяльності. Щоб учні навчилися перетворювати казку, змінювати характер її героїв, їх зовнішність, треба вчити дітей фантазувати, робити сміливі припущення, абстрагувати, а тобто закладати основу для творчого мислення.

Процес з перетворення казки відбувається за певною схемою. Спочатку учні коротко переказують зміст казки, визначають головних героїв та їх риси характеру, основні події в сюжет казки, персональні якості. А потім школярі роблять припущення: як може змінитися сюжет казки, що зміниться внаслідок

тих чи інших подій, які нові проблеми постануть перед героями казки, намагаються знайти шляхи вирішення проблемної ситуації.

Молодшим школярам завжди подобаються завдання, в яких потрібно змінити риси характеру (вдачу) героїв на протилежні: персонаж, який був у казці добрий, стає поганим, злим; а герої з негативними рисами характеру – добрими, дружелюбними, тобто перебирають на себе позитивні якості. Учні, вигадуючи нові пригоди для героїв, змінюють сюжет казки.

Наприклад, у казці «Вовк і семеро козенят» потрібно зробити Вовка добрим, а всіх інших героїв казки – злими. Колобка діти роблять злим, а Лисичку перетворюють у позитивного героя.

Саме в казці дітям відкривається безмежне поле для творчого мислення. І вони вже самі починають міркувати, як по-іншому міг би врятуватися Колобок тощо.

Творча робота над казкою сприяє:

- звільненню дітей від звичного мислення;
- розвитку самостійності.
- створенню ситуації вибору;

1.4 Розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках.

Одним із напрямків досягнення мети якісної освіти молодших класів класах вважається необхідним дидактичний засіб використання інтеграції, що включає об'єднання навколо однієї теми навчального матеріалу з кількох предметів[2, с.140-154; 18, с.44-50].

Інтеграція є діючою моделлю активізації інтелектуальної діяльності та розвиваючих прийомів, що сприяє розвитку мислення і почуттів дітей завдяки ущільненню знань, при цьому дає можливість опанувати значний за обсягом навчальний матеріал з різних предметів, а також всебічно пізнати якість явище, поняття, активізувати пізнавальну діяльність учнів.

Інтеграція – це процес об'єднання елементів у цілісність, взаємопроникнення предметів. У навчальному процесі це органічне поєднання в уроці відомостей інших навчальних предметів навколо однієї теми.

Включення в урок навчального матеріалу з різних навчальних предметів, створює міжпредметні зв'язки. Це окремі короткочасні моменти уроків, сприяють глибшому сприйманню та осмисленню якогось окремого поняття.

Саме інтегровані уроки дозволяють урізноманітнити методи й форми роботи, позбавлені шаблонів, створюють умови для виховання творчих здібностей учнів, розширюють можливості вчителя, дають змогу врахувати специфіку певного матеріалу та індивідуальні особливості кожної дитини.

Наприклад, на уроці читання в 3 класі, аналізуючи оповідання М.Стельмаха «Гуси – лебеді летять», в бесіді активізують ознаки картин природи весни та літа, використовуючи дитячі малюнки із зображенням пейзажів природи весни та літа, повторюють матеріал із природознавства про пори року. На уроці читання маємо справу з міжпредметними зв'язками уроків природознавства та образотворчого мистецтва. [13, с.18]

Під час проведення уроку на тему «Весняний ліс», на якому поєднано зміст з різних предметів, й дітям пропонуються різні види діяльності, щоб в їхній свідомості та уяві виник літературно – художній образ весняного лісу[16, с.84-93; 18, с.45].

Головною особливістю інтегрованого уроку є поєднання блоків знань із різних предметів, підпорядковані одній темі. Визначити головну мету такого уроку дуже важливо, так як він сприяє формуванню знань на якісно новому рівні, цілісності навчання (додаток Б, В).

Організація та проведення інтегрованих уроків потребує від вчителів дуже високого професіоналізму та підготовки.

Основні завдання інтегрованих уроків:

- формування пізнавального інтересу, системного мислення;
- поглиблюють уявлення про певний об'єкт, поняття, явище, розширюють кругозір;
- створення умов для прояву творчості, збудження уяви;
- позитивного емоційного ставлення до пізнання;
- цілісний образ світу та розгляд явищ з різних сторін.

Весь матеріал уроку повинен підпорядковуватися одній головній меті, а не бути безладною мозаїкою окремих картин. Потрібно заздалегідь визначити мету інтегрованого уроку, зіставляючи матеріал різних предметів, визначаючи теми, близькі за змістом або метою використання. Проведення інтегрованого уроку вимагає кропіткої підготовки від вчителя та учнів.

Мета інтегрованих уроків:

- створення творчої атмосфери в класному колективі;
- виявлення здібностей учнів та їх особливостей;
- підвищення інтересу до вивчення нового матеріалу;
- формування в дітей цілісного світогляду про оточуючий світ, активізація їхньої пізнавальної діяльності;
- формування навичок самостійної роботи школярів з додатковою довідковою літературою, опорними схемами; таблицями між предметних зв'язків,
- підвищення якості засвоєння сприйнятого матеріалу;
- ефективне впровадження знань в життя;

У чому полягає відмінність інтегрованого уроку від звичайного:

- на такому уроці предметом вивчення є багатопланові об'єкти, інформація міститься в різних навчальних дисциплінах про сукупність яких;
- використання міжпредметних зв'язків при різнобічному розгляданні однопланових об'єктів;
- складна структура, прийоми і засоби, методи, що сприяють його організації та досягнення поставленої мети;

Створення будь – якого уроку починається в голові. Спочатку вчитель планує урок, а потім відбувається реалізація на практиці, аналіз та вдосконалення. Підготовка до інтегрованого уроку – це проектування, і відбувається воно в кілька етапів:

1. Створення певної версії, моделі, концепції інтегрованого уроку.
2. Складання конспекту уроку, сценарію відповідно з визначеною метою.

3. Постановка завдань спрямованих на розвиток творчої особистості.

Саме з метою покращення якості проведення уроку, підвищення рівня знань учнів, до організації та проведення інтегрованих уроків висуваються певні вимоги.

Вимоги при підготовці до інтегрованого уроку:

1. чітко визначити роль інтеграції в навчальному процесі;
2. психологічна підготовка вчителя до проведення інтегрованого уроку;
3. планування уроку на основі закономірностей навчально – виховного процесу з використанням новітніх технологій педагогічної практики та з використанням нових досягнень науки;
4. зрозуміти мотивацію інтегрованого уроку;
5. забезпечити належні умови для продуктивної діяльності учнів
6. визначити, чи інтегруються теми даних уроків
7. скласти план участі учнів у всебічному відкритті зв'язків досліджуваного явища;
8. активізувати опорні зв'язки, що будуть синтезувати знання про явище в нових умовах;
9. з'ясувати, який обсяг матеріалу, буде інтегруватися;
10. практичне спрямування уроку та сприяння його розширенню світогляду особистості.

Інтегровані уроки дають можливість включення у навчання альтернативних ідей, нестандартних підходів. Але підготовка до такого уроку є важливою функцією, яка займає значну й часову, й змістовну частину педагогічної діяльності, є спланованою, продуманою, а головне – систематичною роботою. Проектування інтегрованих уроків дає можливість вчителю творчо та професійно зростати, сприяє постійному самоаналізу його діяльності.

Методично правильна побудова і проведення інтегрованих уроків, як показує практика, суттєво впливають на результати навчально – виховного процесу:

- знання і уміння стають систематизованими, узагальненими;
- відбувається творчий розвиток особистості;
- посилюється світоглядна спрямованість пізнавальних інтересів учнів;
- формують особисті переконання школярів;

Основи переваги інтегрованого уроку :

- розвиток та формуванню пізнавального інтересу;
- здійснюється засвоєння знань з предмета в сукупності з іншими

науками;

Для розвитку творчої особистості молодшого школяра інтеграція, є необхідною технологією в початковій школі для забезпечення оптимальних умов, але велику увагу приділяють технології навчально – виховного процесу, що включає вибір методів навчання, відповідно до поставленої мети його змісту, форм.

Не менш важливу роль у розвитку творчих здібностей школярів відіграють нестандартні уроки, які найбільш повно враховують здібності кожного учня, вікові особливості, нахили, інтереси. Саме в них поєднуються елементи традиційних уроків – це сприймання нового матеріалу, осмислення, засвоєння набутих знань, вміння застосовувати їх на практиці – але у інших видах діяльності [2, с.150].

Такі заняття містять в собі елементи нетрадиційних технологій, групуючи їх у певну систему, що спирається на глибокі знання потреб, інтересів та здібностей школярів, їх можна назвати нетрадиційними.

Застосування на уроках нетрадиційних методів навчання, спонукає дітей до творчого мислення, самостійної праці, пошуку. Проводячи в початкових класах уроки різні за структурою, змістом, способами організації навчальної діяльності. Застосовуючи різні методики їх проведення, потрібно враховувати змістові особливості різних предметів, вікові особливості розвитку 6 – 9 річних дітей, та умови, в яких працюють діти. Для проведення нестандартних уроків в молодших класах головне місце займає організація навчальної діяльності школярів, залежно від змісту та готовності учнів. Це є важливими

чинниками, що впливають на навчальні результати та творчих здібностей розвиток особистості.

Впроваджуючи в практику роботи нестандартні уроки, вчителю доведеться вирішувати певні педагогічні завдання:

- Як вивчити особистість учня?
- Як вплинути і привернути увагу байдужих дітей?
- Як здійснити перевірку домашніх завдань?
- Як подолати мовленнєву нерозвиненість учнів?
- Як найкраще поєднати методи і прийоми під час пояснення нового матеріалу?
- Як організувати та диференціювати самостійну роботу?
- Як знайти довготривалі стимули до праці?
- Як організувати роботу над об'ємними завданнями, що потребують часу для виконання та додаткових пояснень ?

Засвоєння на творчому рівні нових методик вимагає того, щоб на кожному уроці й у системі уроків досягати взаємозв'язку розвивальних, мотиваційних та навчальних компонентів, утверджувати взаємовідносини поваги в класному колективі, активно використовувати різні форми співпраці з учасниками навчального процесу. Тому, під час підготовки та проведення нестандартних уроків потрібно орієнтуватися не тільки зміст, а й ґрунтовно підійти до вирішення проблеми розвитку творчої особистості школяра, розвивати позитивне ставлення до навчання, збереження його оптимізму, емоційного благополуччя.

Система уроків впливатиме на виховання і творчий розвиток школяра сильніше, якщо вчителю вдається пов'язати змістовий, мотиваційний, процесуальний компоненти навчальної діяльності.

Для переходу знань в гнучкі уміння, поєднання навчального результату з розвитком пізнавальних здібностей школярів, потрібно здійснювати різнобічний розвиток особистості, формувати загально навчальні вміння і навички;

- комплексно розвивати процеси сприймання;
- удосконалювати досвід творчої діяльності;
- розширювати світоглядні уявлення і поняття;

Відмінність нестандартних уроків від традиційних полягає перш за все у меті, що спрямована на розвиток творчих здібностей особистості, талантів дітей, їх нахилів, орієнтованих на вироблення загально навчальних умінь. Цим урокам притаманна відсутність послідовності елементів уроку, а в їх структурі присутні нетрадиційних форми навчання.

Саме такий спосіб навчання створює найкращі передумови для розвитку позитивного ставлення до нього та виникнення пізнавальних інтересів і потреб.

Для нестандартних уроків характерні:

- суттєво змінюється роль вчителя;
- цікавість до навчального матеріалу;
- активізується пізнавальна діяльність;
- нестандартні підходи до оцінювання;
- насиченість колективними видами роботи;
- взаємовідносин у класному колективі стають партнерськими;
- значна творча складова;

Завдяки нетрадиційним урокам дітиопановують такі якості:

- вміння співпрацювати з іншими людьми;
- бути свідомим громадянином своєї держави;
- завжди працювати якісно;
- уміння приймати рішення та робити вибір;
- проявляти ініціативу;
- бути свідомим того, що існують різні цінності;
- навчитися працювати з великим обсягом різноманітної інформації, самостійно здійснювати її пошук, обробку, аналіз і зберігання;
- відчувати себе громадянином цілого світу;

Підготовка до нестандартних уроків є довготривалою. Спочатку вчитель обирає найбільш активних учнів, що добре зрозуміли тему, а якщо це новий матеріал, то заздалегідь підготовлює школярів. Потім повідомляє їх обов'язки і навіть підказує ймовірні виходи з важких ситуацій. Для учнів класу можна повідомити зразки запитань, підказати тактику поведінки під час проведення такого уроку. Тобто, основна навчальна діяльність під час проведення нестандартних уроків відбувається саме на стадії підготовки, а сам урок – це ніби вистава, яку майстерно спланував вчитель.

Вчителі початкової школи, у практиці своєї роботи, досить часто використовують нестандартні уроки [2, с.291].

РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ВИХОВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СИСТЕМІ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

2.1 Уроки мислення серед природи за методикою В.О.Сухомлинського.

Світ природи є невичерпним джерелом знань. Роль природи в навчальній роботі позначається перш за все активною діяльністю особистості, участю фізичних і духовних сил дитини в пізнанні навколишнього світу. Адже знання надходять у дитячу голову дуже складним шляхом: через взаємовідносини з іншими людьми, через почуття і переживання, через руки, через працю [2, с.291-293].

Пейзажі природи завжди приваблювали людину, адже природні явища, активне спілкування з навколишнім середовищем не можна замінити ніякою книжкою, чи кінофільмом. Тому, кожен урок чи заняття проведені серед природи, впливатимуть на світогляд школярів, розвиватимуть творчі здібності та мислення.

В.О.Сухомлинський вважав, щомислення, це особлива властивість і процес самореалізації особистості. Концепція розвитку мислення генетично спрямована від дитини, її поглядів, уявлень, оцінок, переживань, та орієнтована на дитину, розвиток її особистісних якостей.

Саме В.О.Сухомлинський розглядав мислення, як процес пізнавальної діяльності, природа й функції якого надзвичайно різноманітні та складні. На його думку слово, є однією з форм пізнання дійсності. “Через слово педагог бачить, як підходить дитина до живого джерела мислення – природи”.

Видатний педагог вбачав у природі вічне джерело дитячого розуму, словесної творчості, фантазії. Йому завжди хотілось, щоб яскраві пейзажі рідної землі підживлювали свідомість особистості впродовж усіх років навчання, щоб вперше розкрилися закони мислення не в приміщенні класу, а серед природи.

Проводячи свої уроки мислення серед природи видатний педагог прагнув, щоб “слово народжувалося в спілкуванні дитини з природою”. Щоб змусити дитину мислити, наголошував, “вмійте примусити її дивуватися”. Саме так видатний педагог допомагав дітям пізнавати й пояснювати життя природи: дерев, квітів, листочків, пелюсток тощо. Милуючись полем, слухаючи спів пташок, кожен бачить світ по-своєму, адже “краса природи – це могутнє «джерело енергії думки”. Свідомості дітей фіксує уявлення про певні предмети, факти, явища, почуття, події. В педагогіці Василя Олександровича предмети оточуючого світу ніби одухотворяються та набувають певного міфологічного змісту. На його думку міфологічне мислення тісно пов’язане з словесно-логічним, наочно-дійовим, образно-художнім.

Від розумових здібностей дитини залежить швидкість мислення. Тому треба навчити дітей застосовувати різноманітні способи та прийоми мислення:

- навчати дітей думати біля першоджерел мислення, зокрема серед природи і праці;
- викладати і вивчати матеріал в активній взаємодії з природою;
- проводити систему подорожей до джерела думки і рідного слова;
- уводити дітей у світ праці серед природи;
- використовуючи наочнення поступово переходити від конкретного до абстрактного; від образного унаочнення до словесно образного; від натуральних до образних засобів унаочнення.

Система спостережень за природними явищами, розроблена В.О.Сухомлинським, має назву – Книга природи. У ній зібрано триста спостережень, це триста уроків мислення, триста яскравих картин рідної землі, які залишаються у свідомості дитини. Читаючи книгу, поринаєш у захопливі прогулянки природою. Це ніби під відкритим небом уроки мислення.

На цих уроках учні ходять на екскурсії, читають Книгу природи; вслухуються у навколишні звуки; спостерігають за змінами пір року, за пробудженням і народженням нового. Учні з великим захопленням

розглядають перші весняні квіти, бруньки на деревах, перші листочки. Свої враження від побаченого викладають у розповідях, малюнках, віршах, казках.

Метою таких уроків є установка: дивувати і думати, думати і творити. Теми уроків серед природи: “Зимовий ранок”, “Перші сніжинки”, “Пташки взимку”, “Чи готується річка до зими?”, “Як дерево живе взимку”, “Пробудження природи від зимового сну”, “Пролісок”, “Перші кроки весни”, “Калина прокинулася!”, “Подорож краплинки роси”, “Сонце – джерело життя на Землі”, “Верба над річкою”, “Весняна пісня поля”, “Живе й неживе у природі”, “Як квіточку доглядає бджілка”, “Кожне явище має свої причини”, “Зелений листочок – сонячна комора”.

Кожен такий урок мислення серед природи, можна ствердити, несе до дитини любов до природи, вчить берегти екологію навколишнього світу, несе безліч відкриттів. Потрібно так провести урок, писав В.О.Сухомлинський “щоб дитина заглиблювалася подумки в якусь, здалося б, незначну деталь, зосередила на ній всю свою увагу, забула про все інше”.

Вся пізнавальна частина “уроків мислення” серед природи обов’язково чергується із грою. Але більшу частину уроку потрібно приділити екологічному вихованню, ознайомити учнів з навколишнім середовищем, явищами природи, адже у дітей початкових класів переважає образне мислення. Пригадуємо, читаючи В.О.Сухомлинського, “дітей в обстановку, де є яскраві образи і причинно-наслідкові зв’язки між явищами, де діти захоплюються, переживають почуття подиву перед красою і водночас мислять, аналізують” (додаток А).

Важливу роль відводив видатний педагог екскурсіям в природу, які позитивно впливають на розвиток екологічного і естетичного мислення вихованців, формують їх світогляд, сприяють набуттю знань, умінь і навичок. Під час екскурсій учні не лише спотерігають, а й отримують первинні знання та вміння щодо проведення пошуково-дослідницької роботи. Вони оволодівають методами проведення спостережень за об’єктами та явищами природи, вчаться порівнювати, аналізувати, робити узагальнення та висновки.

Саме екологічна екскурсія має на меті залучати дітей до спостережень за природними об'єктами, розширювати й збагачувати їх знання, показати зв'язок живих організмів з неживою природою, взаємозв'язок, взаємовплив рослин і тварин, значення людської діяльності для збагачення навколишнього світу; навчити школярів правил поведінки в природі.

Ведення спостережень за природою під час екологічної екскурсії активно сприяє збагаченню життєвого і чуттєвого досвіду дітей, нагромадженню конкретного природничого матеріалу, який стає основою для розвитку абстрактного мислення, усвідомлення окремих фактів, активізації розумової діяльності, розширення пізнавальних інтересів, навчання учнів початкових класів принципам екологічного виховання.

Спостереження - це безпосереднє цілеспрямоване сприймання предметів і явищ природи різними органами чуття: зором, дотиком і нюхом. Вести спостереження за предметами і явищами можна як у самій природі, так і в класі самостійно і під керівництвом учителя. В природі учні самотужки опановують явища і закономірності навколишнього світу. У ході колективних спостережень учні вчаться правильно сприймати природу. Завдяки активній словесній роботі (розповіді, бесіді) вони збагачують словник, розвивають власну уяву, спонукають до творчості.

Для учнів початкових класів передбачені інтегровані курси ознайомлення з навколишнім світом. І у цьому аспекті найефективнішими є сезонні екскурсії (прогулянки, подорожі). Саме у ході екскурсії наочно-чуттєва база знань стає головним джерелом, що відкриває перед дітьми лабораторію творчих пошуків, де засвоєння знань і розвиток екологічних знань відбувається майже одночасно.

Під час екскурсії, конкретизуються знання учнів про зміни в природі, вони знайомляться з причинами цих змін. Привертається увага на стан рослин, неба, напрям вітру. І тут є важливим момент, правильно обрати час для екскурсії у природу, а тобто пору року, щоб максимально забезпечити спостереження за змінами, які відбуваються.

Експедиційну зимку краще провести у січні. Саме у січні є змога побачити характерні ознаки цієї пори року: сніг, мороз, хуртовину. Діти дізнаються, які опади бувають взимку, які істотні ознаки цих опадів; мають змогу побачити будову сніжинок і чому вона така. А щоб учні краще запам'ятали це природне явище, свої враження викладають у власних казках, віршах, оповіданнях про зиму.

Експедицію восени краще провести в час золотої осені, де можна побачити цю пору року в неймовірно різних барвах, а от на початку осені та перед зимою краще організувати цільові прогулянки.

Експедицію під час весни краще проводити, коли на деревах з'явилися бруньки, перші листочки, перші квіточки, а травичка вкриває землю зеленим покривом.

Під час експедиції бесіда повинна перериватися на короткі колективні спостереження –коли діти мають можливість побути з природою наодинці, роздивитися, послухати, помовчати. Бажано поділити клас на групи, кожна з яких виконує певне завдання. Нехай учні спостерігають за птахами, деревами, комахами, весняними квітами, травою. Потім ці спостереження вони висловлюють і можуть створити свою книгу природи.

Також можна запропонувати дітям нескладні практичні завдання – доглядати за кімнатними рослинами (поливати, пересаджувати), посадити дерево, доглянути за ним (полити, розпушити ґрунт, замазати ранки).

Учні початкових класів від своєї природи допитливі дослідники, відкривачі свого нового світу. Саме на уроках мислення серед природи перед ними відкривається чудовий світ у живих різнокольорових барвах, яскравих дзвінких звуках, у власних емоціях, що надихає їхнє серце на добрі вчинки, ефективні результати та є доцільною у навчальній і виховній роботі.

Світ природи, що оточує нас, є невичерпним джерелом знань, а уроки мислення серед природи, експедиції розвивають творчі здібності дітей, їх мислення, виховують творчі особистості.

2.2 Умови ефективного розвитку творчих особистостей учнів початкових класів

Розвиток творчих здібностей молодших школярів в процесі навчальної діяльності забезпечується поєднанням загальнопедагогічних і дидактичних умов. Дотримання дидактичних умов спостерігається тільки у навчальному процесі, адже вони є змістовою характеристикою компонентів, які утворюють локальну систему навчання, що спрямована на розвиток творчих здібностей у процесі навчання. Загальнопедагогічні умови охоплюють весь навчально-виховний процес і можуть підвищити ефективність творчого розвитку учнів у будь-якій педагогічній системі. [15, с.233-249].

Для забезпечення педагогічних умов розвитку творчих особистостей учнів початкових класів у процесі навчання, повинні враховуватися емоційно-вольові, індивідуально-типологічні, потребово-мотиваційні когнітивно-пізнавальні, дієво-практичні компоненти творчих здібностей індивіда; психологічні передумови розвитку творчих здібностей дітей; творчорозвивальний потенціал навчальної діяльності; можливості змісту усіх навчальних предметів для творчого розвитку учнів молодших класів; теоретичні і методичні набутки сучасних педагогічних досліджень у сфері розвитку творчих здібностей дітей;

Загальнопедагогічних умови розвитку творчих особистостей учнів початкових класів у процесі навчання:

- *Особистісно зорієнтований характер взаємодії вчителя та учнів, як педагогічне стимулювання розвитку творчих здібностей.*

Реалізації цієї умови є потребою сучасного суспільства. Шляхи особистісної орієнтації розвитку системи освіти підкріплені результатами досліджень сучасних вітчизняних психологів (Г. Балл, С. Максименко, Г. Костюк, В. Рибалка, В. Семиченко та ін) і педагогів (І. Бех, О. Пехота, І. Зязюн, В. Кремень, С. Сисоєва та ін). Особистісно зорієнтована взаємодія вчителя та учня передбачає перетворення навчально-виховного процесу на взаємодію, підбір таких шляхів навчання і виховання як спілкування, в якому не існує різкої полярності позицій дитини й учителя. Така

тактика стимулюватиме активність, поєднанню творчої свободи і спрямування діяльності учнів, емоційності та виразності спілкування з проявами поваги і доброзичливості учасників навчального процесу; самостійності, ініціативи школярів.

- *Самостійна активність учнів у процесі творчої діяльності завдяки використанню психолого-педагогічних технологій.*

Ця умова має спрямовувати активність дітей у необхідному напрямі, гарантувати позитивну мотивацію творчої діяльності особистості і надавати дієвий арсенал психолого-педагогічних стимулів. Сучасні психолого-педагогічні технології повинні враховувати особливості учнів початкових класів, надавати можливість самостійно творити забезпечувати оптимальні умови для самовираження школярів, спиратися на особистісно-значущий для школярів матеріал, залучати їхні емоції до процесу творчості, спонукати їх у процесі творчої діяльності відображати свій чуттєвий досвід у повному обсязі.

- *Дотримання системності у навчальній роботі з учнями.*

Знання, які отримує та використовує людина, тісно переплітаються одне з одним, утворюючи єдину систему. Навчання повинно відбуватися в єдності зі зв'язками, в які вступає індивід, тому дитина повинна бачити предмет чи явище системно. Саме розвивальне середовище створює максимально позитивні, сприятливі умови для розвитку дитячої творчості, в тому числі й навчальної і для виховання творчої особистості. Про це писали: О. Дяченко, О. Кононко, В. Кудрявцев, С. Кулачківська, А. Петровський, Л. Артемова, Л. Божовичта ін. [4, с.5].

2.3 Система вправ і завдань на виховання творчої особистості молодшого школяра, які можна використовувати як на уроках, так і на виховних годинах

Сучасний розвиток суспільства, вимагає від людини якостей, що дозволяють творчо і продуктивно підходити до будь-яких ситуацій. Сучасна

людина повинна активізувати свій творчий потенціал для того, щоб функціонувати в ситуації постійних змін, щоб адекватно на них реагувати.

Великий проміжок часу навчання носило репродуктивний та інформаційний характер, орієнтація була на формування знань, умінь і навичок. Такий підхід уже вичерпаний самою практикою розвитку освіти. У даний час відбувається переорієнтація освіти на розвиток творчих якостей особистості. Кожен вчитель повинен переосмислити систему своєї педагогічної роботи і дати відповідь на питання «Як навчати, як створити умови для розвитку та самореалізації особистості в процесі навчання?».

Опрацювавши велику кількість психолого-педагогічної літератури та переглянувши досвід роботи вчителів з формування творчих здібностей в учнів початкових класів, визначено найефективніші напрями роботи. Тому була запропонована система вправ і завдань на формування творчих здібностей в учнів початкових класів, яка складається з двох блоків: теорія розвитку винахідницьких завдань та впровадження інтерактивних методів.

[1; 21].

Пропоную до кожного етапу уроку розроблену систему вправ та завдань, які спрямовані на формування творчих здібностей учнів.

I. Актуалізація опорних знань.

На цьому етапі уроку учні активізують свої знання, отримані на попередніх уроках.

Вправи і завдання на даному етапі:

«Групування», «Кубування», «Незакінчені речення», метод фокальних об'єктів, прийом «Довільний префікс», «Кола по воді», «Добре – погано».

1. Метод фокальних об'єктів. Гра «Знайди нове призначення».

Наділити ложку нетиповими ознаками, пояснити практичне застосування.

Ложка:

- засіб для вимірювання речовин,
- знаряддя для викладення візерунка,
- совок для ігор з піском,

- МОЛОТОК,
- металобрухт.

II. Повідомлення теми і мети уроку.

Мета цього етапу –повідомлення теми і мети уроку в цікавій формі.

Вправи і завдання на даному етапі уроку:

«Морський бій», «Дешифрувальник», «Загадкові будиночки».

Предмет:математика. Тема: Геометричні фігури.

	А	Б	В	Г
1	Н	Е	Т	Я
2	П	А	В	Ю
3	Г	К	Р	Л
4	У	Д	Щ	Г

Шифр: БЗ ВЗ А4 Г4

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу.

Мета цього етапу - доступна та зрозуміла інформація для підготовки до виконання практичних завдань.

Вправи та завдання даного етапу: «Навчаючись – вчуся», «П'ять слів - три слова», «Мозковий штурм», прийом фантазування, прийом «Казка навиворіт», «Чарівник зворотнього часу».

Предмет: Читання.

Тема: Білоруська народна казка. Легкий хліб.

1. Прийом фантазування

- Давайте уявимо, що косар був ледачим, а вовк працюючим.

Спробуйте скласти казочку?

Зразок дитячої казки

Вийшов з лісу вовк втомлений від полювання. Бачить - у полі лежить косар під кущем. Підійшов Вовк до нього, питає:

- Косарю, чому це ти лежиш, не працюєш?

Косар відповідає:

- Не хочу роботи цю роботу, дуже вже марудна вона й тяжка. Я краще піду до лісу і буду полювати, як ти, вовче.

Тай пішов. А вовкові шкода стало, що врожай пропаде. Покликав він на допомогу коня, який на вигоні пасся. От разом вони землю зорали, заборонували, жито посіяли. Холодну зиму перезимували. Весною і влітку за полем доглядали. Восени хліб зібрали. Везуть зерно до млина. Бачать – назустріч їм йде косар – змарнілий, виснажений. Питають вони косаря:

- Знайшов ти, косарю, «легкого хліба»?

- Ні, не знайшов, але я зрозумів, що легкого хліба не буває.

IV. Закріплення та систематизація вивченого матеріалу.

Мета даного етапу уроку полягає у тому, щоб діти мали змогу узагальнити та систематизували отримані знання.

Вправи і завдання даного етапу: «Вікторина казок», «Ротаційні (змінювані) трійки», «Коло ідей», «Фантастичні гіпотези», «Два – чотири – всі разом»,

Предмет: Природознавство. Тема: Тварини.

1.Творча робота над створенням казки.

Приєм «Фантастичні гіпотези»

- Давайте пофантазуємо. Коти не бояться собак, а миші полюбили котів?

V. Підсумок уроку.

Мета даного етапу: згадати, систематизувати та закріпити основні компоненти діяльності – зміст, проблеми, способи та шляхи їх вирішення.

Вправи і завдання на підсумковому етапі уроку: «Виграш у лотерею», «Інтерв'ю за три кроки», «Незакінчені речення», «Від А до Я», «Крісло автора», «Трихвилинне есе».

1. Інтерв'ю за три кроки

- Що нового ви дізналися?

- Яке завдання було цікавим?

- Де використаєте в повсякденному житті?

Формування творчих здібностей у школярів вимагає від вчителя немалих зусиль. Це відповідальне відношення до планування навально-виховного процесу, використання нетрадиційних методик, інтерактивних вправ та ТРВЗ. Вся робота повинна бути спрямована на розвиток нестандартного, творчого

мислення, вміння висловлювати свою думку, діяти творчо, системно, при потребі включатися в пошукову діяльність. Але вчитель повинен мати належну базу теоретичних знань та зможе творчо їх реалізувати практично, через особисту систему вправ та завдань, в учнів початкових класів будуть формуватися творчі здібності.

ВИСНОВКИ

У процесі проведення бакалаврського дослідження ми розглянули вікові особливості виховання творчої особистості молодшого школяра, визначили основні методи та прийоми роботи класного керівника при вихованні творчої особистості молодшого школяра, ознайомилися з передовим досвідом учителів початкових класів щодо формування творчих здібностей учнів та розробили систему творчих вправ і завдань з формування творчих здібностей на уроках та в позаурочний час. У результаті проведеної роботи ми дійшли до наступних висновків.

Творчі здібності - це здатність дивуватися, відшукувати рішення в нестандартній ситуації, спрямованість на нове і вміння глибоко усвідомлювати власний досвід(за визначенням Е. Фромма).

Мотивація творчо здібної поведінки дитини складається в ранньому дитинстві; вона пов'язана з переживанням ("Я можу", "У мене не виходить"), з сприйманням своїх бажань. Мотивація відповідної позитивної поведінки, яка також формується в дитинстві, передбачає бажаними лише реально здійсненні обставини, події, явища. Таким чином, мікросередовище, в якому зростає дитина може перешкоджати або сприяти розвитку мотиваційного сфери творчої особистості.

Педагогічний досвід, практична діяльність показують, що більш продуктивними, усвідомленими стають ті знання, які школяр здобуває сам. Створення педагогічних умов для самостійного здобуття знань сприяють розв'язанню творчих проблемних ситуацій. Перед молодшими школярами ставлять певне пізнавальне творче завдання, що містить суперечність, викликає дискусію, спонукає до творчих роздумів, пошуків, самостійних висновків.

Під часопрацювання нового матеріалу учням-початківцям пропонують вирішити творчі завдання, що стають предметом вивчення на уроці. Саме так створюють проблемні ситуації, ситуації утруднення.

Наприклад, при вивченні в другому класі з предмету «Я і Україна» теми «Пори року. Зима» дітям можна запропонувати творчу, проблемну ситуацію: «Ми зовсім не чуємо, як падають сніжинки. Вони безшумно опускаються на гілля, землю, дахи. А чому ж, будучи такими легенькими, вони риплять під ногами?».

Тож, можна стверджувати, що творчі здібності, обдарованість є характерними ознаками творчої особистості, яка спроможна реалізовувати власний творчий потенціал, виявляти творчу ініціативу, робити власний вибір відповідних засобів творчості, що є передумовою для будь-якої творчої діяльності через прагнення дитини до самовираження, самоствердження, самовдосконалення.

В сучасній українській школі проблема творчості, виховання та розвитку творчих здібностей школяра реалізується через формування наступних показників: уяви, інтуїції, мислення, оригінальних засобів дій, відходу від шаблонів тощо. Сьогодні науковці переглядають теоретичні позиції щодо природи творчості, критеріїв діагностики творчих здібностей у цілому, ведуться пошуки джерел креативності, педагогічних умов, які сприяють розвитку творчого потенціалу особистості учня. Творчі задатки, нахили, здібності існують в кожного учня. Тому одним із головних завдань учителя, класного керівника - побачити індивідуальні творчі здібності учня, визначити їх рівень і прагнути розвивати їх. Для успішного рішення цього завдання необхідно використовувати ряд інноваційних методів, прийомів, засобів виховання творчої особистості учня початкової школи.

Нами визначено наступні педагогічні умови виховання творчої особистості учнів початкової школи:

- стимулювання розвитку творчих здібностей на основі взаємодії учителя зі школярами;
- застосування психолого-педагогічних технологій з метою активізації самостійності учнів у процесі творчої діяльності;
- системність навчальної та виховної роботи;
- створення в класі творчо-розвивального середовища.

Бакалаврське дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми творчості та може бути продовжено в подальшому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Богоявленская Д. Вчера и сегодня психологии творчества / Д. Богоявленская, Л. Дорфман, К. Мартиндейл, В. Петров, П. Махотка, Д. Леонтьев, Дж. Купчик // Творчество в искусстве – искусство творчества. М.: Смысл, 2011. – 197 с.
- 2.Алешаева Н. П. Развитие творческой активности младших школьников на уроках литературного чтения / Н.П.Алешаева, Н.В.Тупалева // Начальная школа. – 2010. – №11. – С. 1 – 5.
- 3.Харламов М.Ф. Педагогика / М.Ф. Харламов. – Мн.: Университетское, 2009. – 549 с.
4. Болдирева Л. Розвиток творчих здібностей учнів початкових класів на уроках української мови та літературного читання / Л. Болдирева // Початкова школа, 2013. – №4. – С. 5.
5. Столяров А.М. Эвристические приемы и методы активизации творческого мышления // А.М. Столяров. - М:ВНИИПИ, 1988. - 126 с.
7. Якунин В.А. Педагогическая психология // В.А. Якунин.
- 10.Грановская Р. М. Конфликт и творчество в зеркале психологии / Р.М.Грановская. – М.: Генезис, 2009. – 573 с.
- 8.Грошенкова В. Обучение школьников талантливому чтению на уроках литературы / В.Грошенкова // Начальная школа. – 2009. – № 8.
- 9.Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2010. – №1. – С.5 – 11.
- 10.Дзанагова Р. Раскрытие творческих способностей учеников / Р.Дзанагова // Начальная школа. – 2011. – №6. – С.17 – 19.
- 11.Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія: [навчальний посібник для студ. вищ. пед. навч. закл.] / [упоряд. А.М.Богущ, частина I та II]. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. – 720 с.
- 12.Бостоногова Л. Творческие задания для детей 6 лет / Л.Бостоногова // Начальная школа. – 2011.– №4. – С.22 – 24.
- 13.Ветлугина Н. О теории и практике художественного творчества детей / Н.Ветлугина // Дошкольное воспитание. – 2005. – №5. – С. 15 – 23.

14. Гликман, И.З. Теория и методика воспитания / И.З. Гликман. – М.: Владос, 2013. – 176 с.
15. Юркевич В.С. Саморегуляция как фактор общей одаренности // Проблемы дифференциальной психодиагностики/ Отв. ред. В.Д. Небылицын. - М.: Педагогика, 1972. - С.233 - 249.
16. Шумакова Н.Б. Развитие одаренности детей младшего школьного возраста в условиях экспериментального обучения // Новые исследования в психологии и педагогике, 1991. - № 1. - С.44 – 50.
17. Мала В. О. Формування творчої особистості молодшого школяра через використання інтерактивних технологій на уроках читання у початкових класах // Початкова школа. – 2012. – №6
18. Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу у 2-х класах загальноосвітніх навчальних закладів у 2013/2014 н. р. // Початкова школа. – № 8. – 2013. – С.1 – 11.
19. Никитина Л. Розвиток творчі здібності учнів / Л. Никитина // Початкова школа. – 2009. – № 10. – С.34 – 37.
20. Реан А. А. Психология и педагогика / А.А. Реан, Н.В. Бордовская, С.И. Розум. – СПб: Питер, 2000. – 250 с.
21. Когнитивные стили и интеллектуальные способности // Психологический журнал, 1993, № 1. - Т.13. - С.84 – 93
22. Мусанова Н. С. Презентація досвіду роботи вчителя початкових класів з літературного читання / Н. Мусанова // Початкова школа. – 2012. №6. – С. 4.
23. 3. Веретенко Т.Г. Загальна педагогіка // Т.Г. Веретено. – К., 2004. –316 с.

ДОДАТКИ

Додаток А. Урок позакласного читання для учнів 2 класу

Хай світом править доброта.

Уроки доброти Василя Сухомлинського.

Мета: Продовжувати знайомити з поняттям добра і зла; формувати духовно-моральні цінності ; сприяти вихованню бажання творити добро; продовжувати формування вміння виразного читання, роботи в групах; розвивати творче мислення молодших школярів; познайомити з педагогічною і творчою діяльністю В.Сухомлинського.

Обладнання: Фотоальбом-презентація «В.Сухомлинський», твори В.Сухомлинського, аудіо запис «Вальс квітів» П.Чайковського.

Тип уроку: інтерактивний.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Емоційне налаштування на урок

Вітання з гостями. Добрий ранок!

Всім привіт! – учні.

Відчуйте в собі тепло, доброту.

Потріть долоні одна об одну, щоб відчутти ще більше тепло. «Зліпіть» уявну кульку з вашого тепла і добра і «передайте» її однокласнику. Подаруйте щиру посмішку один одному, даруючи тепло своїх долонь іншим, нам стає також добре, тепло і затишно на душі.

Дорогою добра в житті ступай,

Образи вмій прощати і люте зло.

Бо ти – людина, завжди пам'ятай,

Роби добро, щоб менше зла було!

О, пам'ятай Людино, не забудь,

Що кожне серце має добрим бути!

(Звучить грамзапис вальсу, на фоні музики вчитель читає поезію)

Врятує світ краса -

Завжди так говорили.

Тепер врятує світ лиш доброта,
 Бо однієї вже краси занадто мало,
 Бо стільки всюди зла - людина вже не та...
 Тож, люди на землі!
 Спішіть добро творити,
 Щоб нам не згинуть у морі зла,
 Щоб кожен міг серед краси прожити
 У царстві справедливості й добра.

III. Повідомлення теми уроку.

Прочитайте тему нашого уроку. Про що ми сьогодні поговоримо? Так
 -Сьогодні у нас урок позакласного читання і я пропоную вам поговорити
 про добро, добре серце, добрі справи, про зло, про байдужість.

-Спробуємо з'ясувати, що таке добро, якою має бути справжня людина:
 доброю чи злою, жорстокою чи милосердною. А допоможуть нам
 відповісти наші запитання герої творів відомого педагога, вченого,
 письменника В.Сухомлинського. Будемо продовжувати вчитися
 висловлювати свої думки.

IV. Робота над темою уроку

Інтерактивна вправа «Магніт»

ДОБРОТА - любов до оточуючого світу, хороший вчинок, відчуття
 радості за чужі успіхи, допомога у скрутну хвилину, допомога слабшим,
 співчуття, лагідне слово, щира усмішка.

- Людина приходить у світ для добра. Доброта – це один із найсвітліших
 виявів людської душі. Доброта виражається у нашому ставленні до людей і
 навколишнього світу. Що ми залишимо після себе, залежить від нас. Це
 можуть бути плями байдужості зневаги та злоби один до одного, до рідної
 землі. Але в наших силах залишити цілий список добрих і красивих вчинків
 та справ.

- А чи можна торкнутися добра? Можна його купити? Чи можна десь знайти?
 Давайте пограємо в гру, яка допоможе зрозуміти:

Гра «Якщо ти добра людина, то повинен...»

Умова гри: якщо людина повинна робити те, що я називаю, то плескаєте в долоні, а якщо ні, то нічого не робіть.

1. Допомогати мамі мити посуд.
2. Робити комусь зле, якщо цього ніхто не бачить.
3. Не вмиватися.
4. Берегти рідну природу та охороняти її.
5. Шанувати працю інших людей.
6. Галасувати, коли хтось відпочиває.
7. Бути вихованим, стриманим.
8. Обманювати, хвалитися.
9. Насміхатися з чужого горя.
10. Добре вчитися, багато читати.
11. Не слухати батьків.
12. Допомогати друзям у біді.
13. Ділитися тим, що в тебе є.
14. Ображати інших.
15. Захищати слабкого.
16. Спати на уроках.
17. Красти.
18. Любити своїх батьків.

Молодці! Ви дійсно виростете хорошими, добрими людьми, а ваші вчинки завжди будуть достойними.

Доброта і чуйність, співпереживання і щиросердечність, уміння розділити чужий біль, вчасно підтримати у важку хвилину, розрадити в горі і в біді – це в характері кожного українця.

V. Опрацювання оповідання «Важко бути людиною».

- Хто головні герої оповідання?

Первинне читання вчителем.

Важко бути людиною

Діти поверталися з лісу. Вони сьогодні ходили в далекий похід. Шлях додому

пролягав через невеликий хутірець, що лежав у долині за кілька кілометрів до села. Втомлені, знесилені діти ледве дійшли до хутірця. Зайшли в крайню хату, попросили води. З хати вийшла жінка, за нею вибіг маленький хлопчик. Жінка витягла з колодязя води, поставила на стіл серед двору, а сама пішла до хати. Діти напилися, відпочили на траві. Де ї узялися сили. Відійшли на кілометр від хутірця, Марійка тут і згадала:

— А ми ж не подякували жінці за воду.

Діти зупинилися. Справді, забули подякувати.

— Що ж... — каже Роман, — це не велика біда. Жінка вже й забула, мабуть.

Хіба варто повертатися через таку дрібницю?

— Варто, — наполягає Марійка. — Хіба тобі самому не соромно перед собою, Романе?

Роман усміхнувся. Видно, що йому не соромно.

— Ви як хочете, — каже Марійка, — а я повернуся й подякую...

— Чому? Скажи, чи ж обов'язково це зробити? — питає Роман., — Адже ми так потомилися...

— Бо ми люди... Якби ми були телята, можна було б і не вертатися...

Вона рушила до хутірця. За нею пішли всі.

Роман постояв хвилинку й, зітхнувши, теж поплівся за гуртом.

— Важко бути людиною... — сказав він.

Гра «Так чи ні»

- Хто вважає, що важко бути людиною, станьте ліворуч, а хто вважає, що ні, станьте праворуч.

- Доведіть свою думку. (Діти відповідають).

- Хто змінив своє рішення, займіть інше місце.

Рефлексія Гра «Так і ні»

Бабусі хлопчик помагав,

На допомогу він мастак.

Він, діти, добрий хлопчик? (*Так*)

— Тепер усі скажіть мені:

У сварці жити добре? (*Ні*)

– А як немає забіяк,
Тоді усім прекрасно? *(Так)*
– А як серця у всіх ясні,
То вам погано, діти? *(Ні)*
– Співає хлопчик гарно як!
А вам подобається? *(Так)*
– А як обличчя всіх сумні,
Похмурі, злі? Вам добре? *(Ні)*
– Кричить, ламає все хлопчак,
Це теж погано, діти? *(Так)*
– Тоді іще скажіть мені:
Як діти б'ються, добре? *(Ні)*
– Коли вам краще жити:
Коли сміються діти? *(Так)*
Добро: Звичайно, краще в мирі
І з усіма дітьми дружити,
Щоб всі веселими були,
В добрі і злагоді жили.

VI. Опрацювання оповідання «Красиві слова і красиве діло».

Передбачення.

Як ви розумієте слова з назви оповідання?

-Послухайте оповідання і скажете хто говорив красиві слова, а хто красиве діло?

Красиві слова і красиве діло

Серед поля стоїть маленька хатина. Її побудували, щоб у негоду люди могли сховатися й пересидіти в теплі.

Одного разу серед літнього дня захмарило й пішов дощ. А в лісі в цей час було троє хлопців. Вони сховалися в хатинці й дивилися, як з неба ллє, мов з відра.

Коли це бачать: до хатини біжить ще один хлопчик. Незнайомий. Мабуть, з іншого села. Одежа на ньому була мокра, як хлющ. Він тремтів од холоду.

І ось перший із тих хлопців, які сиділи в сухому одязі, сказав:

.....(передбачення).....

— Як же ти змок на дощі! Мені жаль тебе...

Другий теж промовив красиві й жалісливі слова:

.....(передбачення).....

— Як страшно опинитися в зливу серед поля! Я співчуваю тобі...

А третій не сказав ні слова.

.....(передбачення).....

Він мовчки зняв із себе сорочку й дав її змоклому хлопчикові. Той скинув мокру сорочку й одягнув суху.

Гарні не красиві слова. Гарні — красиві діла.

- Хто говорив красиві слова, а хто зробив красиве діло, що стало в нагоді для хлопчика?

- Гра «Добре — погано»

Дорослий називає слово, а діти показують сердечка, добре це чи погано.

Добре

Погано

Захистив

Образив

Відвідав

Розірвав

Обігрів

Посварилися

Допоміг

Відібрав

Поділився

Штовхнув

Заспокоїв

Ударив

- Як ви розумієте ці вислови? Які з них треба використовувати в житті, у відносинах з людьми?

VII. Самостійне мовчазне читання «Врятував сонечко».

- *Хто врятував сонечко?*

Це було влітку. Цілий день пекло сонце, а потім насунули чорні хмари. Пішов дощ. Під високою гіллястою шовковицею сидів хлопчик Василько. Він не боявся зливи. Його захищало від неї густе листя. Під шовковицею було сухо. А поруч текли струмки. Василько побачив, як один струмок поволеньки почав заповнювати невеличку заглибину. Утворилось озерце. На середині цього озерця був маленький острівець. Води все прибувало й прибувало. Ось-ось затопить острівець.

Раптом Василько побачив на острівці маленьке червоне сонечко. Воно бігало від одного краю острівця до другого. «Чому, ж воно не летить?» – подумав Василько. Йому стало жаль сонечка. Острівець ставав усе меншим. Ось він уже такий, як п'ятачок. Ось він уже не більший від копійки. Сонечко сиділо непорушно.

Василько побіг під дощ. І зразу ж змок до нитки. Та він устиг врятувати сонечко.

VIII. «Казовий будиночок Доброти»

- Діти, я знаю, що ви дуже любите читати казки. І ось наше наступне завдання – необхідно заселити в будиночок всіх героїв казок, які творили добрі справи, були добрими. (Діти називають казкових героїв: Дюймовочка, Попелюшка, Мальвіна, Білосніжка і гноми, Малюк з казки «Малюк і Карлсон, що живе на даху». Котигорошко та ін..)

(Проводиться як інтерактивна вправа «Мікрофон»)

- А зараз я пропоную вам стати добрими чарівниками. У мене є чарівна паличка. Я буду підходити до вас, торкатися паличкою, а ви будете називати хороші вчинки учнів класу або друзів. (Учні називають хороші вчинки однокласників, знайомих.).

IX. Прослуховування аудіо «Притча про добро».

Обговорення почутого.

Промінчик доброти

- Наше сонечко ніяк не може засвітитися. Йому не вистарчає промінчиків.

Кожен з вас подарує сонечку чарівні промінчики, промінчики любові, що йдуть від вашого сердечка. Притуліть промінчики до свого серця, щоб воно ввібрало найкращі почуття любові, і подаруйте його сонечку. І нехай в нашому класі завжди панує любов, мир, злагода, порозуміння, щастя, а в кожному серці нехай завжди горить сонечко доброти та любові.

(Діти прикріплюють до сонечка промінчики із словами:

Бадьорість, веселість, гідність, доброта, дружба, єдність, життєрадісність, злагода, краса, любов людяність, милосердя, мир, мудрість, надійність, повага, радість, чесність, шанування, щирість, щедрість).

Х. Підсумок уроку

А тепер погляньте ось сюди. Це серце весь урок дивилось на вас. Як ви гадаєте, таке велике серце може бути у доброї чи злої людини? Так лише про добрих дюдей говорять, що в них велике серце. Тож я бажаю щоб про кожного з вас говорили що ви людина з великим серцем. А тепер я хочу подарувати вам часточку цього серця, а ви віддайте її тому, кого поважаєте і вважаєте добрим. (діти стають у коло і міняються частинками). Якщо вам дали багато сердець ви добра людина. Саме так прожив життя В.

Сухомлинський, навчаючи діток він віддавав свою любов, своє серце дітям. І навіть книгу яку написав для дітей назвав (разом) «Серце віддаю дітям». показую книгу.

Пісня.

1. Якщо стало тобі сумно і у серці гіркота,

І пробачити так важко то порада лиш одна:

Впусти в своє серце промінчик доброти

і сонечком зігріє, і всіх пробачиш ти.

2. Якщо стало тобі сумно і серденько щемить,

І пробачити так важко, і образа так болить

Впусти в своє серце промінчик доброти

і сонечком зігріє, і всіх пробачиш ти.

«Незалежно від того, чекають від тебе добра чи не чекають – твори добро.

Незалежно від того, помітять твоє добро чи не помітять – твори добро.

Незалежно від того, приймають твоє добро чи відкидають – твори добро. Незалежно від того, чим будуть платити тобі за добро: добром чи злом – твори добро. Твори добро і ні у кого не питай дозволу, бо ніхто не може бути володарем твого добра.» (додаток В).

Додаток Б. Виховний захід для учнів 2 класу

«Ми тепер не просто діти – ми тепер вже школярі!»

Учитель.

Шановні гості, батьки!

Дорогі мої малята!

Свято розпочати час.

Вас зібралось так багато

На найперше наше свято!

Рада привітати вас!

До школи радо хто спішить?

старанно хто уроки вчить?

Хто хоче все на світі знати,

Уміє і читати, і писати?

Усі їх завжди пізнають.

Скажіть-но, як цих діток звать?

Усі. Школяріки.

Хто радує і тат, і мам?

Хто кожна справу робить сам?

Хто дружно й весело співає,

Родину щастям зігрива?

Усі їх завжди пізнають.

Скажіть-но, як цих діток звать?

Усі. Школяріки.

Що ж, вітайте! Ось він – наш веселий дружний перший клас!

Перший клас! Перший клас! Скільки грамотних у вас?

Всі. Нас 11 - А які ви?

1 учень. Ми – активні!

3 учень. Ми – веселі!

4 учень. Ми – крикливі!

5 учень. Ми – красиві!

6 учень. Ми – грайливі!

7 учень. Ми – галасливі!

8 учень. Ми – старанні !

9 учень. Ми – розумні!

10 учень. Ми – дружні!

11учень. Ми – найкращі!

Всі разом. Ми – просто клас!

Зовсім недавно ви ще були дошкільнятами, ходили до дитячого садочка. І ось, нарешті, ви підросли й стали учнями нашої школи. Віднині ви – члени великої й дружної шкільної родини.

Перед Вами відчинили двері казкової країни, у якій ви навчитеся доброти і мудрості, писати і лічити, співати і малювати, любити і берегти свій рідний край. Тож давайте гучними оплесками привітаємо наших першокласників.

Сьогоднішнє свято доведе що ці малюки вже не просто діти, а справжні школярі.

1. Ми зібралися в цім класі
Хочемо вам показати,
Якими учнями ми стали.
2. Розказати, що ми знаєм,
Які успіхи надбали,
Що ми вже не малі,
А справжні школярі.
3. Тепер ми учні, перший клас,
Нове життя тепер у нас.
Прийшов урок на зміну грі,
Тепер ми учні, школярі.
4. І від дзвінка, і до дзвінка
Робота наша нелегка:
Рахуй, пиши, а ще читай,
Учителю відповідай.
5. Та все це не лякає нас,

Бо ми старанний перший клас!
У школі нас всьому навчать
І роки весело біжать.
6. Ми всі бажаємо старанно вчитись
Писати в зошитах, читати букварі.
Ми стали вже не просто діти,
А учні школи – школярі.
7. Учитись в школі ми готові,
Вже трохи вміємо читать.
Ми мамі й тату дали слово:
Відмінниками в школі стать.
8. Ми найменші школярі,
Ми усі на зріст малі.
Ми уже багато знаємо,
Віршики й пісні вивчаємо.
9. Почалось навчання, змінилось усе,

Тепер вже школярик науку гризе.
До чого ж багато нам треба учить,

Пісня «Ми першокласники»

А тепер давайте послухаємо розмову першокласника і випускника.
Послухайте про що вони говорили.

Випускник.

Ну, як справи?

Першокласник.

Першокласник.

Та як сказати?

Вже поволі почав звикати!

Директор строга і серйозна.

А завуч, певне, телепат!

Бо звідкіля вона знає,

Що у кишнях в мене склад?

Випускник.

Вона й шпаргалки забирає...

Першокласник.

А й справді в неї зошит є,

Що ніби «чорним» зветься?

Випускник.

Е, друже. Бачу, місце в нім

Для тебе теж знайдеться.

Першокласник.

А як уроки? Де їх вчать?

Із групою чи вдома?

Випускник.

Та на перервах, між дзвінками,

Щоб бути розумними і знать більше
всіх.

Усім ця річ відома.

Першокласник.

Одна учителька у нас.

Чому ж у вас багато?

Випускник.

Усі вважають, старший клас

Простіше навчати!

У вас там азбука, буквар,

А тут одна турбота –

Диспут, гра чи семінар.

От і вся робота!

Першокласник.

А можна в старшій класі

Дівчат за коси смикать?

Випускник.

Дорослішать, Степанку, не спіши.

Можливо у подружки Даші

І кіс не буде в старшій класі.

Які косички тут, дружок,

Дозволила б на дискотеці

Хоч запросить її разок.

Першокласник.

А що бувають в школі дискотеки?

Чи можна нам на них ходити?

Випускник.

Звичайно можна, тільки уроки

Цікава розмова.

Дорогі, діти! Ви стали першокласниками, школярами. Вже дечого навчилися, полюбили школу. Чи не так? А першими вашими помічниками були книги та різні предмети, що допомагають вам бути всебічно розвиненими. Давайте згадаємо їх.

Є книг багато – радісних, печальних,
Товстих, тонких, барвистих, наче жар.
Але одна – книжкам усім начальник,
І звать її по простому – Буквар.

Мова.

Хто навчиться грамотно писати,
Тому всі відкриються путі.
Той, хто рідну мову поважає,
Живучи у рідному краю,
Той усі вершини подолає
І не зрадить матінку свою.

Математика.

Ця наука найточніша,
Її треба наполегливо учить.
І чим далі – тим вона складніша,
А без неї людям не прожить.

Музика.

Всіх людей краса єднає,
Щастя, радість нам дає.
Всяк від радості співає.
І такі уроки є!

Фізкультура.

спочатку треба поучити. Ну все
пока!

Головне завдання всім – здоровим
бути.

Мусиш сам подбати – і не вередуй.
Тож про здоров'я як же вам забути?
Дух і волю, тіло вправами гартуй!
Праця.

Мала бджола, а й та працює!
Тому і ти живи в труді.

Бо труд годує, лінь – марнує.
Працюй – не будеш у біді.

Привчай до праці руки, друже,
А голові давай знання.

Майстерності навчайся дужче,
Будь наполегливим щодня.

Образотворче мистецтво.
Ще вчися гарно малювати,

Бо в світі стільки є краси!
Щоб світ у барвах передати

І людям цю красу нести.

Учитель

Так саме ці предмети допоможуть вам досягти своєї мрії.

Діти, а які у вас плани на майбутнє?

Про що ви мрієте?

1 уч. Я вчитимусь добре, бо маю мету.

Я знаю, ким стану, коли підросту.

Я мрії своєї не зраджу ніколи...

Тож знайте: я буду директором
школи!

2 уч. «Фізкультура в школі є» Нема
коли й зівнути!

Сильним, як брати Кличко,

Дуже хочу бути.

3 уч. Я прийшов до школи вчитись,

Бо поставив за мету:

Скоро стану інженером,

Тільки трохи підросту.

4 уч. Скоро я навчусь писати,

Буду так багато знати!

Потім стану я студентом,

А тоді вже – президентом!

5 уч. Я – банкіром хочу стати:

Пісня « Рідна школа ». (танець)

Учитель. Мрії у кожного з вас хороші. Але щоб досягти їх треба бути
старанними учнями і виконувати правила учнів школи.

Їх треба знати і виконувати всім.

Не подумайте лишень, шановні гості, що ми у школі вчимося тільки писати,
читати, малювати, бігати, стрибати.

Полюбляю рахувати!

6 уч. А я – буду депутатом,

Бо люблю голосувати!

7 уч. Я в лікарні після школи,

Всім робитиму уколи.

8 уч. А я вчителькою стану,

Буду вчити малюків.

9. Я в письменники подамся

Або навіть в моряки.

10уч. Поки ще казати рано,

Може в бізнес я піду.

Чи фотомоделлю стану,

Якщо зростом підійду!

Учитель. Мрійте! Мріяти не рано!

Роки швидко – швидко мчать.

Якщо будете старанні,

В школі вас всього навчать.

Ми ще вчимося бути ввічливими людьми.

Щоб вас скрізь поважали,

Щоб любили і пишались,

Не багато і не мало –

Треба знати 10 правил:

I. Як прокинувся – вставай. Ліні волі... (не давай).

II. Квіточку роса умила, а тебе умиє... (мило).

III. І дивись – не барись. В школу швидко, швидко... (мчись).

IV. Але й тут не поспішай. Подивись, спочатку, чи нічого не забув, чи в портфелі все... (в порядку)

V. В школі, в класі не брудни, сміття бачиш... (підніми).

VI. Не носи в портфелі жуйки, крейду, яблука і булки, кнопки, цвяхи, сірники, а носи ... (носовики)

VII. Будь охайним завжди сам, уникай дірок і ... (плям)

VIII. Вдома близьким не груби. Менших – захищай і... (люби).

IX. Перший крок до добра – не роби нікому... (зла).

X. Щоб тобою всі пишались,

Перехожі оглядались, так роби,

Щоб люди звикли: Ти в усьому завжди ... (приклад).

Учитель. А зараз: Увага! Увага!

Цієї урочистої миті дозвольте оголосити наказ —

Заповідь учнів 5 класу для вас – першокласників!

Вони завітали на наше свято і хочуть повідомити вам заповіді школярів.

1. Юний друже! Ти повинен:

Любити Батьківщину, рідну мову, шанувати звичаї свого народу.

Пам'ятай: трава не росте без коріння.

2. Гартувати своє здоров'я, свій характер і волю.

Пам'ятай: у здоровому тілі – здоровий дух.

3. Бути добрим і милосердним, терплячим, мати самовладання.

Пам'ятай: жити треба так, щоб тобі було добре, а іншим – краще.

4. Любити свою школу.

Пам'ятай: школа – дім вільний, але не свавільний.

5. Опанувати основи наук, здобувати знання.

Пам'ятай: пташка красна своїм пір'ям, а людина своїм знанням.

6. Шанувати вчителя, як батьків.

Пам'ятай: добре того навчати, хто хоче багато знати.

7. Поважати всі народи, їхню культуру, мову, віру і звичаї.

Пам'ятай: чужого навчайся, але свого не цурайся.

Учитель. А зараз для всіх вас учні 1 -А класу дають клятву.

Клятва школяра.

Ми учні 1 класу Павлівської ЗОШ І – III ступеня урочисто клянємось:

1. Не запізнюватись в клас

Завдання робить щораз

Всі: Клянємось!

2. Всіх дорослих поважають

І малих не ображають.

Всі: Клянємось!

3. Гарні книжки всі читають,

Щоб про все на світі знать.

Всі: Клянємось!

4. Чесність з малку берегти,

До людей з добром іти.

Всі: Клянємось!

Учитель. Дорогі гості! Шановні батьки! Я хочу вас запитати: чи заслуговують наші першокласники звання школяра. Тоді, увага! Прошу директора школи Горбачик А.Т. вручити учням 1-А класу «посвідчення», що вказують на право називатися школярами.

(Привітання адміністрації і вручення дипломів).

Тепер ви всі учні-школярики, першокласники. Я вітаю вас з цією подією і бажаю вам міцного здоров'я, натхнення у праці, старання і сумлінності, завжди бути добрими, чесними.

Вас, дорогі мої школярики, хочуть привітати учні 5 класу.

1 уч. Вас сьогодні, малюки,
 Ми вітаєм залюбки
 І бажаєм щиро вам,
 Всім майбутнім школярам:
 Ви навчайтесь на 12,
 Не підводьте ваших мам.

2 уч. В нашій ви сім'ї – найменші.
 Оглядайтеся довкола,
 Будьте ви у всьому перші,
 Щоб пишалась вами школа.

3 уч. Хай у вашім житті буде вічна весна,
 І ніколи душа не старіє,
 Хай дорога завжди буде чиста, ясна.
 І задумана збудеться мрія!

Тож слово батькам.(мати несе горщик із кашею, велику миску із
 ложками)

Мати. До схід сонця раненько вставала

У трьох водах крупу змивала,
 На жаркому вогні нашу кашу варила,

Щоб була у наших дітей сила
 Щоб ви гарно навчились і добро набували.(мати роздає ложки)

Хто скільки з'їсть крупинок,

Той матиме стільки гарних оцінок.

Ложки діставайте, з Богом, починайте!Кашу з'їдайте. Смачного!

*(звучить весела українська пісня. Мати підносить горщик із кашею до
 кожної дитини. Діти по черзі набирають кашу і їдять)*

Кашу виїли гарненько, аж виблискує дно.

Будьте віднині завжди заодно!

А зараз я з повним правом і великим задоволенням надаю слово
 школярам Незалежної України учням 1 класу.

1 уч. Народитись українцем,

Це велика честь і слава!

Рідний край свій полюбити
Найважливіша з усіх справа.

2 уч. Але, щоб цю землю свою

Міцно, щиро покохати,

Треба все її минуле

Добре вивчити, пізнати.

3 уч. Ми всі діти українські,

Український славний рід.

Дбаймо, щоб про нас, маленьких

Добра слава йшла у світ.

4 уч. Свої здібності і сили

Розвиваймо раз у раз.

Щоб народу була втіха,

І щоб користь була з нас.

5 уч. Будьмо пильні у науці,

Будьмо чемні у ділах.

Будьмо смілі і відважні,

І не думаймо про страх.

6 уч. Все, що рідне, хай нам буде

Найдорожче і святе.

Рідна віра, рідна мова,

Рідний край наш над усе

Пісня «Я маленька українка»

Учитель. Отже, віднині ви – повноправні господарі своєї школи. Щиро вітаємо вас зі святом. Бажаємо Вам бути гідними звання школяра.

Дотримуйте клятви – і в ваших щоденниках будуть лише гарні оцінки.

Найсвітліша [дорога на світі](#) -

Це дорога до знань, до школи,

Пам'ятайте це, любі діти,

Не забудьте цього ніколи.

І хоч вчитись нелегко буває,

Та наука завжди хороша.

Кожна в світі людина знає,

Що знання - це найлегша ноша.

Хай не ваблять витребеньки,

Хай вас лінощі не точать.

Хай живеться вам легенько

І навчається охоче!

Я прошу всіх гостей ще раз глянути на наших першокласників.

Запам'ятайте їх такими. Сподіваємось, що через 9 років ми побачимо їх усіх дорослими юнаками і дівчатами, а до посвідчення першокласника додасться ще свідоцтво про закінчення школи (додаток В).

Додаток В. Фото до проведених заходів

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Блажчук Ірина Йосипівна,
учасник(ця) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна добродієність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

- дотримуватися:
 - вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
 - принципів та правил академічної добродієності;
 - нульової толерантності до академічного плагіату;
 - моральних норм та правил етичної поведінки;
 - толерантного ставлення до інших;
 - дотримуватися високого рівня культури спілкування;
- надавати згоду на:
 - безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
 - оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
 - використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
- надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
- не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
- своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
 - не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
 - підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
 - поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
 - не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
 - відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
 - запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
 - не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
 - не підроблювати документи;
 - не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
 - не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;
 - не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
 - не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
 - не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
 - не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
 - не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної добродієності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної добродієності.

15.04.2020р.
(дата)

Блажчук
(підпис)

І.І. Блажчук
(ім'я, прізвище)

ДОВІДКА

про перевірку на текстові збіги у Науковій бібліотеці

кваліфікаційної роботи СВО Бакалавр

спеціальності 013 Початкова освіта (заочна форма)

Автор роботи	Блажчук І.
Назва роботи	Виховання творчої особистості молодшого школяра в системі роботи класного керівника
Факультет	Педагогічний факультет
Науковий керівник	доцент Денисенко В.В
Роботу перевірено за допомогою програмного засобу	Unicheck
Ідентифікаційний номер роботи	ID файлу: 1002696459
Результати перевірки	Схожість 93,3%

Директорка Наукової бібліотеки

Нателла АРУСТАМОВА

Бібліотекарка I категорії

Стефанія Соболь

Власник документу:
Оксана Блінова

ID перевірки:
1003296821

Дата перевірки:
19.05.2020 10:19:17 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
19.05.2020 10:53:21 EEST

ID користувача:
94124

Назва документу: Blazhchuk_ped_2020_check

ID файлу: 1003275657 Кількість сторінок: 56 Кількість слів: 12199 Кількість символів: 89607 Розмір файлу: 108.73 KB

35.2% Схожість

Найбільша схожість: 8.29% з джерело <https://vseosvita.ua/library/tehnologia-formuvanna-ta-rozvitku-tvorcal-osobistost...>

35.2% Схожість з Інтернет джерелами 38 Page 58

Не знайдено жодних джерел у Бібліотеці

0.51% Цитат

Цитати 5 Page 59

Посилання 1 Page 59

3.08% Вилучень

Джерела менше, ніж 8 слів або 1% автоматично вилучено

3.08% Вилучення з Інтернету 403 Page 60

Вилучений текст з Бібліотеки відсутній

Підміна символів

Заміна символів 3